

Debatt

Vikinger och raspolitik. Angående en bok om vikingar i Sydamerika som nyligen givits ut på svenska

I den argentinska veckotidningen *Tres puntos* kunde man i december 1999 läsa om en utredning kring 180 kända naziförbrytare som fått en fristad i Argentina efter andra världskriget. Tidningen hade valt att koncentrera sig på ett av namnen: Jacques de Mahieu, som under flera år spelade en stor roll som nazistisk ideolog i Argentina och också arbetade för Juan Perón.

Samma år, 1999, gavs i Sverige ut en bok av densamme de Mahieu, nämligen *Vikingatågen i Sydamerika*. Boken publicerades av Ameris förlag i Lidköping och har distribuerats under år 2000 av Seelig distribution. Författaren Jacques de Mahieu (1915–1991) föddes i Frankrike men var under större delen av sitt liv bosatt i Argentina. Boken är vackert presenterad och finns i bokhandlar, på kommunala bibliotek och på de stora universitetsbiblioteken. Huvudtesen är att vikingar koloniserade Sydamerika och blev till en överklass som skapade de flesta av de stora förhistoriska monument vi idag känner. Enligt de Mahieu är detta en historisk sanning som under årtionden förtigits eller glömts bort. Det kan vara skäl att påpeka att ingen skandinavisk forskare fört fram någon liknande tes: ingen har talat om vikingar i södra Amerika, och de Mahieu hänvisar inte heller till skandinavisk forskning. I Argentina har arkeologen Juan Schobinger (1982) utvecklat omfattande argumentation mot de Mahieu, och den uruguayanske arkeologen Mario Consens har övertygande argumenterat mot de Mahieus runtolkningar av hållbilder i Paraguay.

Läser man de Mahieus böcker mer i detalj hittar man inte heller något empiriskt stöd för tesen. De arkeologiska vittnesbörden begränsar sig ytterst till några hållristningar vilka menas påminna om nordiska runor. Så långt kan boken förefalla vara ännu en något märklig och extrem, närmast sektartad text, ett litet enkelt kuriosum.

Nu är idén om vikingar i Sydamerika inte bara representerad i bokform. På Internet är de Mahieu ganska frekvent representerad, bland annat på flera hemsidor som på ett eller annat sätt kan sägas ha med New Age att göra. Det finns också inslag av detta i sydamerikansk turistindustri, bland annat i Paraguay, där Internet-sajten Ecocultura talar om runor och vikingar i Sydamerika. I Paraguay finns också en forskare, Vicente Pistilli, som stöder teser lika de Mahieus: resonemangen är helt enkelt kopierade från de Mahieu. Också i Internetreklam för turistparken Sete Cidades i Brasilien talas det om vikingar, och där hänvisar man direkt till de Mahieu.

Det finns skäl att granska saken ytterligare. Den svenska utgåvan är en sammanställning av tre böcker som gavs ut i Buenos Aires i Argentina mellan 1976 och 1982, det vill säga under turbulent och våldsamma år i Argentinas historia, då landet styrdes av en militärjunta som hårt gick in och rensade i universitetsvärlden och utövade en omfattande censur vad gällde böcker och tidningar. Vissa av böckerna hade tidigare givits ut på franska, och har senare kommit på tyska, italienska, portugisiska och andra språk. De tyska har givits ut på det högerextrema förlaget Grabert som bl.a. ger ut revisionistlitteratur som förnekar holocaust.

De Mahieu producerade också direkt politiska alster, bland annat en video som säljs via Internet och som behandlar Europas historia 1919–1945. Videon bär namnet »Europa och nationalsocialismen«. Han har också givit ut en bok kallad »Den kommunitära staten« (1962) som är en propagandatext för fascistisk politik, och en volym kallad »Grundläggande biopolitik« (1968), där han förespråkar en rasistisk världsbild. För båda dessa böcker görs det reklam på högerextrema och nazistiska hemsidor på Internet, och de säljs via högerextrema an-

tikvariat. Böckerna har givits ut bland annat på franska i Canada av ett fransk-kanadensiskt fascistiskt bokförlag i Montreal.

På en spanskspråkig hemsida kallad »Vi rasister« betraktas de Mahieus bok om biopolitik som en av hörnstenarna i en modern rasism. De Mahieu talade ofta i positiva ordalag om Gobineau, den franske rasistiske författaren på 1800-talet, och det framgår i böckerna om vikingatågen att studiet av denna problematik är en slags fortsättning på Gobineaus projekt. För många rasister är det omöjligt att förstå hur indianer kunnat producera sådana storartade byggnadsverk som de ruinstäder vi finner i Sydamerika. Dessa byggnadsverk måste därför tillskrivas en annan ras. De Mahieu väljer i *Vikingatågen i Sydamerika* att hänvisa till vikingarna (Heller & Margele 1998, s. 104ff).

I en bok som (ännu?) inte finns på svenska (1979) framkastade de Mahieu en hypotes om att Columbus förfalskat historien och tillskrivit sig själv äran av att ha funnit Amerika, trots att det egentligen var vikingarna som fann kontinenten (indianerna tycks här vara helt irrelevanta för de Mahieu). De Mahieu tycks anse att anledningen till att Columbus var en bedragare var att han (som de Mahieu hävdar) var jude.

I »La fabuleuse Epopée des Troyens en Amérique du Sud« (1998), en senare text som heller inte finns på svenska, hävdade de Mahieu att nordbor anlade Troja. De skulle sedan, när staden förstördes, ha flytt till Sydamerika där de grundade nya civilisationer. Om denna bok står det på en rasistisk fransk hemsida att boken än en gång visar hur endast den vita rasen är kapabel att skapa sitt eget öde, att innovera.

Vem var då de Mahieu? Det är inte helt lätt att finna närmare information. I den svenska utgåvan anges en del biografiska data på omslagets främre flik. Vissa av uppgifterna har vi inte kunnat bekräfta; andra har visat sig vara direkt felaktiga. Här framgår att de Mahieu var elev till en fransk antropolog kallad Georges Montandon och att han i mitten av 1940-talet bosatte sig i Argentina, där han först var verksam vid universitetet i Mendoza (Cuyo). Senare arbetade han vid privata universitet, främst inom sitt eget institut Instituto de

Ciencias del Hombre, förlagt till Buenos Aires.

En viktig uppgift har vi kunnat säkerställa. Vid mitten av 1940-talet satt han i en speciell kommission som tillsatts av den dåvarande presidenten i Argentina, Juan Perón. Denna kommission hade till uppgift att plocka välutbildade nazister och fascister från nederlagets Europa till Argentina. Det rörde sig om en uppsökande verksamhet. Argentinska ambassaden sökte helt enkelt »behövande« och gav dem redan i Europa nya argentinska pass och ofta ny identitet.

De Mahieu har själv hävdad i intervjuer, bland annat med den kände tyske forskaren Meding (1997), att han som frivillig varit medlem av Waffen SS, division Charlemagne, dvs. en fransk avdelning som bland annat försvarade Hitler i bunkern i Berlin 1945. Han berättar också i intervjuer att han varit bekant med sådana framträdande personer som Eichmann, Mengele och von Leers, alla ledande nazister som under en tid efter kriget bodde i Argentina. Han publicerade sig också i von Leers tidskrift *Der Weg* (Meding 1997), en nazistisk publikation som gavs ut i Argentina efter andra världskriget och där »övervintrande« nazister från hela världen medverkade.

Enligt den svenska utgåvan var de Mahieus lärare Georges Montandon. Vem var då Montandon? Denne franske antropolog levde mellan 1879 och 1944 och har främst gjort sig känd genom en serie extremt rasistiska artiklar och pamfletter, publicerade i Paris 1940–1944 då staden var ockuperad av tyskarna. Montandons verksamhet beskrivs i böcker som *L'antisémitisme de Plume* (Taguieff 1999). En av hans publikationer från denna tid heter »Hur man identifierar en jude« och användes som undervisningsmaterial, bland annat vid kurser för franska säkerhetspolisen. Montandon höll även egna kurser i rasism, där deltagarna efter kursens slut fick ett diplom.

Montandon arbetade för en organisation som ägnade sig åt judiska frågor och rashygien. För denna organisation upprättade Montandon rapporter kring enskilda personers rastillhörighet. Dessa intyg var en fråga om liv eller död: icke-judar fick stanna i Frankrike, judarna skickades iväg med tåg. Efter kriget framkom

vittnesmål om att Montandon i vissa fall accepterade mutor för att ge ut »icke-judiska« intyg. Men det var inte alltid han höll sina löften: av dem som betalade mutor var det bara de som betalade astronomiska belopp som verkligen fick intyg om icke-judiskhet.

Montandon tilldelades sin post efter rekommendation från Tysklands »ambassadör« och han betraktades som extrem av Vichy-regeringens folk, liksom av vissa av de mest kända tyska rasteoretikerna, som till exempel Hans K.F. Günther. Av korrespondens framgår att Günther inte tyckte att Montandon var seriös nog. Montandon försvarade i brev till Günther hösten 1938 ståndpunkter som att judar borde brännmärkas och att man borde beskära näsan på judiska kvinnor eftersom de vore minst lika farliga som männen. I en artikel skrev Montandon upprörd att han inte gillade att bli kallad för hitlerist: det var ju han, Montandon, som inspirerat Hitler.

Historikern Cristián Buchrucker, som arbetat med problem kring nazistiska intellektuella i Argentina under efterkrigstiden, har karakteriserat de Mahieu som en av de mest konsekvent nationalsocialistiska bland de intellektuella invandrarna i Argentina. Hur kommer det sig att de Mahieus böcker 1999 ges ut på svenska? Varför är temat vikingar i Sydamerika aktuellt just nu? Att det finns en rasistisk tendens är ställt utom tvivel: de Mahieu talar också om indianer i termer av »lågstående varelser«. Rasismen är tydlig för alla som vill se. Och vad menar förläggarna med att framhålla att de Mahieu var elev till Montandon?

Vi måste ställa frågan: anser förläggarna att de Mahieus rasism är berättigad? Nästa fråga är

hur det kommer sig att boken fått så stor spridning. Det är rimligt att man för dokumentationsändamål köper in ett exemplar, men varför finns boken på *alla* stora svenska universitetsbibliotek?

Referenser

- Buchrucker, C. 2001. *Los nostálgicos del «Nuevo Orden» Europeo y sus vinculaciones con la cultura política Argentina de la posguerra. Proyecto de investigación de la CEANA*. <http://www.ceana.org.ar/unidades.htm>
- Heller, F. P. & Magerle, A. 1998. *Thule. Vom völkischen Ockultismus bis zur neuen Rechten*. Andra, utvidgade upplagan. Stuttgart.
- de Mahieu, J. 1962. *El estado comunitario*. Buenos Aires.
- 1968. *Fundamentos de biopolítica*. Buenos Aires.
- 1979. *L'imposture de Christophe Colomb. La géographie écrite de l'Amérique*. Paris.
- 1998. *La fabuleuse Épopée des Troyens en Amérique du Sud*. Paris.
- 1999. *Vikingatågen i Sydamerika. Resultatet av trettio års forskning*. Lidköping.
- Meding, H. M. 1997. »Der Weg«: *eine deutsche Emigrantenzeitschrift in Buenos Aires 1947–1957*. Berlin.
- Schobinger, J. 1982. *Vikings o extraterrestres?* Buenos Aires.
- Taguieff, P.A. (red.). 1999. *L'antisémitisme de Plume 1940–1944. Études et documents*. Berg International. Paris.

Per Cornell & Anders Ekelund
Institutionen för arkeologi
Göteborgs Universitet
Box 200
SE-405 30 Göteborg
Per_Cornell@hotmail.com
Anders_Ekelund17@hotmail.com